

Öppning

KORT
OM
PEDAGOGIK

Invandrare mobbas mer

Barn som invandrat till Sverige mobbas i högre grad än barn som är födda i landet. Det visar en ny studie från Göteborgs universitet. Resultaten är nedslående. Bland barn som är födda i Sverige upp-gav var tionde förälder att deras barn är mobbat. Bland barn som invandrat till Sverige var siffran tre gånger så hög – 28 procent.

– Det är en anmärkningsvärt hög siffra, säger Ylva Bjereld, en av forskarna bakom studien.

Liknande mätningar från 1996 och 2011 visar att mobbning bland unga i Norden sjunkit från 22 till 19 procent. Men detta gäller alltså inte för barn som är födda utanför Norden – och särskilt inte Sverige. Studien, som är den första i sitt slag, bygger på en undersökning med föräldrar till 7 000 barn mellan sju och tretton år gamla, bosatta i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island. ●

Källa: Göteborgs universitet

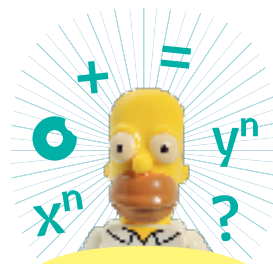
DIGITAL KOMPETENS OCH FRÄMMANDE SPRÅK

Nya ämnen i Pisa

PISA-STUDIEN, världens mest inflytelserika internationella undersökning av 15-åringars kunskaper i matematik, läsförmåga, naturvetenskap och problemlösning, görs om. Från och med 2018 kommer testet i läsförmåga även att omfatta förmågan att bedöma trovärdigheten hos material på internet, såväl webbplatser som dokument som finns tillgängliga online.

2018 tillkommer dessutom ytterligare ett helt nytt testområde – global kompetens. Dit hör bland annat kunskaper i främmande språk och förmågan att förstå och ta hänsyn till olika värderingar, enligt OECD:s Pisa-chef Andreas Schleicher.

Men detta är inte de enda nyheterna. Redan nästa år ska eleverna även testas i förmågan att lösa problem i samarbete, en vidareutveckling av det problemlösningstest som i dag ingår i studien. ● Källa: Online-lärarnätverket TES, tes.co.uk

MATTEGENI?

Homer Simpson löser Fermats gåta, världens svåraste matteproblem. Svårt att tro? I boken *Räkna med Simpsons* berättar författaren Simon Singh om matteskämtens oväntade roll i den populära tv-serien.

Källa: leopardforlag.se

ILLUSTRATION: ISTOCKPHOTO

PICTOGRAM: ALEX FULLER/THE NOUN PROJECT, FOTO: ISTOCKPHOTO

HALLÅ DÄR, KARIN BERG,
NY KRÖNIKÖR I SKOLPORTEN

Vilken är den *hetaste* skolfrågan?

Du är Skolportens nya krönikör. Vad fick dig att ge dig in i skoldebatten?

– När jag utbildade mig var jag oerhört fascinerad av lärande och den forskning som fanns. Men jag mötte en helt annan verklighet på skolorna. Så när man skulle ta fram ett kvalitetssäkringsprogram anmälde jag mig frivilligt och fick jobbet. Vi var flera som arbetade med det. När kvalitetsprogrammet var klart sa kommunen: "Nu är pengarna slut och du ska ha 30 procent fler elever än i höstas."

Jag blev väldigt arg, sa upp mig och gjorde en animerad film på Ipaden som jag lade ut på Youtube. Den fick snabbt ofantligt stor spridning och folk undrade: "Får du inte sparken nu?"

Fick du det?

– Inte alls, utan medierna stod utanför mitt arbetsrum när jag kom till skolan på måndagen och Tv4:s Nyhetsmorgon ville att jag skulle debattera med skolminister Jan Björklund. Själv ville jag hellre prata, vilket jag sa till honom. Vi träffades på Utbildningsdepartementet och det var jätteintressant att försöka förstå hur politik fungerar. Lärare och politiker står väldigt långt ifrån varandra och det råder en ömsesidig misstro. Det är inte bra, för skolan är en politiskt styrd organisation.

Gör ditt debatterande någon skillnad?

– Jag fick Lärarförbundets Göra skillnad-priset 2014, så jag hoppas ju det. Men både ja och nej. Att diskutera skolfrågor sätter säkert tryck på politikerna. Till exempel är lärarna den tredje största yrkeskategorin på Twitter. Går det inte att förändra uppifrån och ner får man göra tvärtom. Jag kan inte sluta så länge det ser ut som det gör för våra barn.

Vilken är den hetaste skolfrågan just nu?

– Att vi behöver få till stånd en bred långsiktig överenskommelse om skolan som anger riktning. Politikerna måste sluta bråka om småsaker och i stället hitta en samsyn för skolan. Vi behöver skapa incitament för vad forskningen pekar på att skolan behöver, som kollegialt lärande och pedagogiskt ledarskap. ●

Av Mari Edman

Läs Karin Bergs krönika på sidan 34!

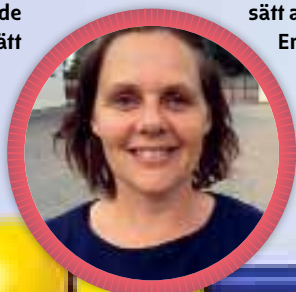
Olika uttrycksformer i matte

Ladda ner och läs hela utvecklingsartikeln på webben: skolporten.se/utveckling

Hur samtalar elever med varandra om matte? Vad tycker de är svårt respektive lätt? Det har Helena Svanängen, lärare i matematik och NO i årskurs 1–7 i Jönköpings kommun, skrivit en utvecklingsartikel för Skolportens om.

– Jag ville få en överblick över vad just mina elever gör när de löser problem, säger hon. De var sedan tidigare vana vid problemlösning och att vi kunde rita, skriva siffor, och även att de fick ställa frågor till varandra. Nu ville jag se lite vad de valde. Det var ett sätt att synliggöra kunskapsprocessen för mig själv.

En del ritade sig fram, andra använde siffor för att berätta vad de tänkte,

Under fem veckor filmades eleverna vid 19 tillfällen när de löste problem i både lite större och i mindre grupper. Helena Svanängen ville titta på om och i så fall hur de använde sig av de olika uttryckssätten (stödstrukturerna). Tanken med gruppsamtalen var att eleverna, förutom att lära sig att lösa problem, även skulle lära sig att föra och följa matematiska samtal.

Eleverna deltog på olika sätt, en del mycket aktivt, andra mer passivt, och de valde även olika sätt att uttrycka sig på.

ytterligare andra använde mest upprepningar.

De elever som kompletterade det talade språket med att skriva såg tydligare varandras tanke-mönster. De kunde också samtala på ett mer avancerat sätt.

– När jag såg resultatet blev det väldigt tydligt för mig hur viktigt det är att uppmana eleverna att använda olika uttryckssätt som stödstrukturer, säger Helena Svanängen. Nu arbetar jag mer aktivt med att låta eleverna utveckla bilden som uttrycksmedel. ● Av Hanna Nolin & John Miller

Läs mer:

Stödstrukturer för elevers deltagande i samtal om matematik, Helena Svanängen

Helena Svanängen.

Mindfulness mot barns stress

Mindfulness har blivit ett ord i tiden. För vuxna finns otaliga kurser som ska lära oss att vara närvarande i nuet, att koncentrera tankarna och stressa mindre. Även barn i skolan och förskolan behöver öva på dessa saker. Det menar Yvonne Terjestam vid Linnéuniversitetet, som har studerat barn och ungdomars psykiska hälsa sedan början av 1990-talet.

Hennes forskning visar att mindfulness påverkar barn i grundskolan positivt. Övningarna gjorde bland annat att barnen trivdes bättre i skolan. De fick även bättre relationer och mindre störd sömn. Bland de undersökta metoderna fanns qigong, yoga, massage och avslappning.

Enligt Yvonne Terjestam fungerar mindfulnesssträning lika bra på förskolebarn som på skolbarn. Lugna stunder där man begrundar saker är naturligt för dem.

– Ju tidigare man börjar desto bättre, säger hon till tidningen *Förskolan*. Man behöver inte förstå. Träningen sker ändå när man gör övningarna. ● *Källa: lararnasnyheter.se/forskolan*

SÅ TAR DU TILL DIG NY SKOLFORSKNING

Mer än 100 nya avhandlingar inom utbildningsvetenskap publiceras varje år i Sverige. Lyssna till bland andra Eva Minten, Skolverket, och Skolportens chefredaktör Moa Duvarci Engman, som berättar om hur lärare kan ta till sig ny forskning om skolan. Scanna QR-koden.

LÄRARUTBILDNINGEN

Kritiska samtal saknas

EN AV FYRA STUDENTER på lärarutbildningen anser att kurslitteraturen inte är forskningsbaserad. Det framgår av en ny studie vid Linnéuniversitetet. Kurslitteraturen domineras av läroböcker och handböcker som bygger på forskning, men inte är förstahandskällor som avhandlingar eller vetenskapliga artiklar.

– Det finns en osäkerhet om huruvida anpassade läroböcker är förankrade i forskning eller inte, säger Ninni Wahlström, projektledare för studien, till Vetenskapsrådets nättidning *Curie*.

Av studien framgår också att endast fyra av tio studenter instämmer helt i påståendet att det inom utbildningen förs öppna och kritiska samtal där olika argument prövas mot varandra. Enligt Ninni Wahlström kan detta bero på att kravet att kunskapen ska vara evidensbaserad kan leda till likriktning. Diskussioner och kritiskt tänkande får därmed en undanskymd roll. ● *Källa: tidningencurie.se*

AMERIKANSK FORSKNING

Viktig träna känslor

ATT SOM BARN tränas i att hantera och uttrycka känslor lönar sig hela livet. Det visar ny forskning från Duke university i USA. I forskningsprojektet följdes 900 barn från 5 år upp till 25 års ålder. Samtliga hade vid projektstarten identifierats som att de var i riskzonen för att senare utveckla problem. Hälften av barnen genomgick ett särskilt program för att lära sig känna igen och uttrycka känslor, från de tidigaste skolåren och ända till de gick ut gymnasiet. Även deras föräldrar fick träning i detta. Dessutom erhöll barnen stödsamtal. Den andra gruppen av barn fick enbart stödsamtal.

När forskarna studerade hur det senare hade gått för barnen visade det sig att de som hade genomgått det särskilda känsloprogrammet hade presterat bättre i skolan. De hade även mindre problem med kriminalitet och drogmissbruk och färre psykiska problem. ● *Källa: blogs.kqed.org/mindshift*

Hårt plugg – dålig hälsa

Hongkong har tillhört toppländerna i Pisa-studien under många år. Eleverna är kända för att plugga hårt, men en ny studie visar att fokuset på studieresultat har en baksida. Hongkongs elever är nämligen i betydligt sämre fysisk kondition än deras kamrater på det kinesiska fastlandet och i övriga världen. Nära var fjärde Hongkong-elev mellan 6 och 19 år är överviktig, enligt forskning från universitetet i Hongkong. Även när det gäller barnens syreupptagningsförmåga, styrka och vighet ligger Hongkong klart under såväl fastlandet som Europa.

Orsaken till den dåliga konditionen är enligt forskarna att både skolor och föräldrar prioriterar studietid framför fysisk aktivitet. Enligt Världshälsoorganisationen bör barn i åldrarna 5 till 17 år röra sig minst en timme varje dag. ● *Källa: South China Morning Post*

Syriens folk behöver hjälp.

Sms:a AKUT SYRIEN till 72 900
och skänk 50 kr så är du med och räddar liv i Syrien!

Förvåna eleverna och överraska kollegorna

Några exempel på ämnen att förvåna och överraska med:

BARN OCH TVÅSPRAKIGHET

Nya studier tyder på att tvåspråkighet skapar kognitiv flexibilitet och ökar förmågan till problemlösande.

BOKEN OCH LÄSAREN I DET DIGITALA SAMHÄLLET

Vem är framtidens läsare och vad väljer han eller hon att läsa? Varför och hur? Hur ser nya lästekniker ut?

NY BILD AV ALVA MYRDAL

Alva Myrdals arbete i FN:s avdelning för samhällsvetenskaperna bidrog till att stärka kvinnornas och tredje världens ställning inom samhällsforskningen.

BAROCKT

Det europeiska 1600-talet var brutalt men samtidigt öppet. Konsten var överdriven och ibland till och med paradoxal. Kan vi lära oss något av 1600-talet?

STADEN, GUDEN OCH HAVET

Boken "Staden, guden och havet" är en berättelse om Poseidons helgedom i Kalaureia på den grekiska ön Poros, från antiken och fram till i dag.

ALLA DESSA MARKNADER

Varje dag berättar medierna om konkurrensutstärningar och marknadsanpassningar. Men hur seyras marknader? Hur regleras de och hur organiseras de?

PIRATER I TID OCH OTID

Sjörövare spelade en viktig roll i den så kallade statsförmeringsprocessen, vilket visar sig över 3 000 års historia som behandlar alltifrån antiken till dagens sjöröveri.

UPPROR UTAN VAPEN MER EFFEKTIVA ÄN KRIG

Hundraårens krigs obehövade på ett torg är effektivare än en gerillaarmé, åtminstone när det gäller att vända makten över ända.

LÄRANDE OCH MINNANDE

Digitaliseringen innebär att barn lär och minns på andra sätt idag än tidigare. Lärande handlar nu om att hitta sätt att använda den samlade kunskap som finns, att få tillgång till vårt kollektiva minne.

Vill du veta mer om forskningen, gå in på www.rj.se/uppdateradig

**RIKSBANKENS
JUBILEUMSFOND**

STIFTELSEN FÖR HUMANISTISKE OCH
SAMHÄLLSVETENSKAPLIGA FÖRSKNINGAR

Kommunali- seringen inte boven

Skolans kommunalisering har fått hård kritik under senare tid. Nu visar en ny rapport från forskningsinstitutet IFAU att den inte är orsaken till de sjunkande svenska skolresultaten. Nedgången började redan långt före 1990-talets stora skolreformer – kommunaliseringen, det fria skolvalet och friskolereformen. Däremot kan reformerna ha bidragit till den negativa utvecklingen.

En tydlig förändring jämfört med tidigare är att betygsskillnaderna mellan olika skolor ökat markant. Det beror dock enligt rapporten inte på skillnader i skolornas kvalitet, utan främst på att bostadssegregationen ökat. Men möjligheten att välja skola spelar in – elever med bättre förutsättningar väljer oftare en fristående skola.

IFAU visar i sin rapport också att andelen elever utan slutbetyg från gymnasiet ökat kraftigt till följd av två andra av 1990-talets reformer: programgymnasiet och de målrelaterade betygen, något som kan hänga samman med att familjebakgrunden blev viktigare för gymnasiebetygen efter reformerna. ● *Källa: IFAU*

9/10

9 av 10 sjätteklassare fick godkänt i nästan alla ämnen vid de nationella proven förra året. Svenska, religionskunskap och fysik hade högst andel godkända elever, medan svenska som andraspråk, geografi och biologi hade lägst andel.

Källa: Skolverket

SÄRBEGÅVADE ELEVER

Sajt om mattesnillen

ELEVER MED särskild begåvning i ett visst ämne har hittills fått begränsat med uppmärksamhet. Skolans fokus ligger ofta på dem som har det svårt i skolan. Men detta är på väg att ändras. Under hösten lanserades en ny webbplats om särbegåvade i matematik, *Mattetalanger*, som vänder sig till skolor och föräldrar till särbegåvade barn.

På sajten kan man bland annat läsa om aktuell forskning på området, få undervisningsstöd, tips om mattetävlingar och litteratur med kluriga matteproblem och mycket annat som kan stödja de unga mattesnillena. Här finns även beskrivningar av hur det är att vara särbegåvad, såväl ur lärarnas och föräldrarnas som ur barnens eget perspektiv.

Bakom *Mattetalanger* står Nationellt centrum för matematikutbildning i samarbete med Blekinge tekniska högskola. ● *Källa: mattetalanger.ncm.gu.se*

„Innovation, forskning och utveckling i stads och läroplan

Minskar gapet mellan forskning och praktik

**Vill du också bli medlem?
Kontakta Annika Fager
07 3-996 78 27 / annika.fager@ifous.se
www.ifous.se**

